

Рівненський державний гуманітарний університет
(повне найменування закладу вищої освіти)
Кафедра практичної психології та психотерапії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК04 Психологія життєтворчості

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма Психологія

(назва програми)

Спеціальність 053 «Психологія»

(шифр та назва спеціальності)

Інститут, факультет, РДГУ, психолого-природничий факультет

2018 – 2019 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Психологія життєтворчості** для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Психологія» спеціальності 053 «Психологія»

Мова навчання українська

Розробники: Рудь Г.В., к.психол.н., доцент кафедри практичної психології та психотерапії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету

Протокол від «30» серпня 2018 року № 7

Завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ

(проф. В.М.Ямницький)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено методичною комісією психолого-природничого факультету РДГУ за спеціальністю 053 «Психологія»

Протокол від «31» серпня 2018 року № 7

Голова методичної комісії психолого-природничого факультету РДГУ за спеціальністю 053 «Психологія»

(доц. В.Р.Павелків)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітньо-професійна програма, галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Освітньо-професійна програма «Психологія» Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	(вибіркова)	
Модулів – 1	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		10-й	10-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		18 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		8 год.	год.
		Лабораторні	
		4 год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю:	
		залік	
<p>Передумови для вивчення дисципліни. Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни «Психологія життєтворчості» передбачає попереднє опанування знаннями та вміннями з навчальних дисциплін: „Загальна психологія”, „Психофізіологія”, „Вікова психологія”, „Соціальна психологія”, „Диференціальна психологія”, „Психологічне консультування”, „Психодіагностика”, „Психологічна допомога”, „Психологія сім'ї”, „Основи психотерапії”, „Етнопсихологія”, (перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше)</p>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання курсу полягає у поглибленому вивченні психологічного феномену життєтворчості, ознайомлення із сучасні підходи щодо вивчення феномену життєтворчості, здатності до життєтворчості, а також структура життєтворчості особистості, чинники, які впливають на її формування, особливості її прояву у суспільстві, формування професійних навичок надання психологічної допомоги.

Завдання викладання дисципліни

Згідно освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 «Психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти у студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни мають бути сформовані наступні компетентності:

загальні:

- здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;

- знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності психолога;
- здатність виявляти, ставити та вирішувати проблему;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

фахові:

- самостійно складати програми соціально-психологічного тренінгу, оцінювати роботу тренінгової групи;
- самостійно оцінювати закономірності психічної діяльності, психічних станів та чинників, що впливають на функціонування психіки в різних сферах життєдіяльності;
- обирати та застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності;
- здійснювати практичну діяльність (психодіагностичну, психотерапевтичну, психокорекційну чи тренінгову) з використанням науково верифікованих методів та технік;
- приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних ситуаціях, адаптуватись до нових ситуацій професійної діяльності;
- здатність визначати підходи до діагностування життєтворчої активності особистості;
- дотримуватись у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватись загальнолюдськими цінностями.

3. Очікувані результати навчання (базуються на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою, та деталізуються):

- визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання;
- демонструвати розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних явищ в контексті психології життєтворчості;
- ілюструвати прикладами закономірності та особливості функціонування психічних явищ;
- здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;
- рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки;
- емпатійно взаємодіяти, вступати в комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитись до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості;
- Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічні засади дослідження феномену життєтворчості

Тема 1. Проблема життєтворчості у сучасних психологічних дослідженнях.

Аналіз наукових досліджень з проблеми життєтворчості, феномену життєтворчості структура життєтворчості особистості, чинники, які впливають на її формування, особливості її прояву у суспільстві. Спосіб взаємодії людини з навколишнім світом як культура життєтворчості особистості. Суб'єктивність особистості на її життєвому шляху як взаємодія об'єктивних (зумовлених біологічною та соціальною природою особистості, впливом суспільства на неї) та суб'єктивних (пов'язаних з індивідуальними життєвими цінностями, принципами, цілями, ресурсами; загалом, – з життєвим проектом) чинників визначення та

здійснення життєвого шляху. Поняття «здатність до життєтворчості» – інтегративна, духовна здатність суб'єкта організувати умови свого життя, перетворювати і розширювати свій життєвий світ, змінювати систему відношень до світу, інших людей і до себе у процесі розвитку індивідуальності. Формування домінуючих для суспільства системно-цілевих стратегій життєтворчості.

Тема 2. Життєва програма як інтегральний елемент життєтворчості людини.

Життєва програма як цілісна модель життєвого шляху. Життєва програма зрілої особистості як магістральні життєві цілі та способи їх реалізації. Стратегія життя – мистецтво ведення власного життя, головною метою якої є пошук і здійснення свого унікального сенсу. Розвиток як основний спосіб буття особистості. “Онтогенез”, “час життя”, “життєвий цикл”, “життєвий шлях” - характеристики індивідуального розвитку. Проблема синтезу психологічної структури особистості. Особистісні сюжети розвитку та психологічні ситуації. Негативний, ідеалізований та реалістичний „образ Я”. Сюжет особистісного самоствердження. Сюжет самореалізації. Сюжет виживання. Психологічні проблеми, пов'язані з сюжетом любові. Доля та сюжети міжособистісної взаємодії: сюжети парного спілкування; сюжети сімейного спілкування; сюжети ділового спілкування. Доля та сюжети міжособистісної взаємодії: сюжети парного спілкування; сюжети сімейного спілкування; сюжети ділового спілкування

Тема 3. Проблема особистісного самовизначення як основа життєтворчості.

Самовизначення як готовність людини свідомо і самостійно планувати й реалізувати перспективи свого розвитку. Проблема становлення власного життєвого шляху. Питання професійного самовизначення. Дослідження психології самодетермінації та особистісного вибору. Психологічний вік як міра психологічного минулого. Необхідна психологічна база для життєвого самовизначення. Життєві ситуації особистості, типологія ситуацій та рівні визначення ситуацій. Класифікація психологічних проблем за наслідками: конструктивні, розвиваючі, індіферентні, деструктивні, гальмуючі, критичні, психотравмуючі, патогенні, суїцид, летальні. Формування здорового способу психічного життя особистості. Сприймання індивідом власного життєвого шляху у конкретно диференційованих вікових межах, зокрема соціально- та індивідуально-психологічної детермінації процесу формування життєвої перспективи особистості.

Тема 4. Життєтворчі компетенції особистості.

Структура життєтворчих компетенцій особистості. Життєва компетентність як системна властивість особистості: цілісна, ієрархічна, динамічна система здатностей, або окремих компетенцій. Три основні функції життєвої компетентності: є життєстійкість, життєздатність та життєтворчість особистості. Група життєтворчих компетенцій: життєпізнання (зумовлює здатність і готовність особистості до пізнання життя, самопізнання); життєпередбачення (здатність до передбачення власної життєдіяльності у майбутньому (пізнання життєвої перспективи); прогнозування її альтернативних варіантів, наслідків реалізації кожного з них); життєвого самовизначення (здатність і готовність до вибору життєвої мети, її ціннісного і ресурсного обґрунтування, узгодження з іншими цілями у життєвому проекті та деталізації процесу його досягнення в життєвих планах); життєздійснення (здатність і готовність до здійснення життєвого проекту засобами життєдіяльності в реальному, повсякденному житті); життєорганізації та життєвдосконалення (несе подвійне навантаження: з одного боку, створює умови для належного функціонування інших життєтворчих компетенцій; з іншого — генералізує виконання функції організації життєвого часу та простору, саморозвитку та самовдосконалення особистості).

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти психології життєтворчості

Тема 5. Технологія розвитку життєтворчої активності особистості.

Інтегральні структури особистості – характер, талант, життєва спрямованість, життєвий досвід – формуються і виявляються в життєдіяльності. У дослідженнях способу життя ситуацію визначають як категорію, що дозволяє аналізувати спосіб життя через просторово-часові характеристики (параметри), у яких життєдіяльність соціальних суб'єктів здійснюється як єдність умов свідомості і діяльності. Дослідження в біографічному масштабі психологічного часу як варіант біографічного методу, у якому знаходить специфічне вираження вся сукупність відносин особистості, час переживання й осмислення власного життя. Метод каузометрії: біографічна розминка; формування списку подій; датування подій; причинний аналіз міжподійних відносин; цільовий аналіз міжподійних відносин; позначення сфер приналежності подій. Кількість причиново-цільових зв'язків, у які включені життєві події і визначає значущість події. Визначення показника суб'єктивної реалізованості життя.

Тема 6. Життєві ролі та життєтворчість

Поняття про життєві ролі. Життєві ролі, пов'язані зі стилем життя, смыслом життя, життєвим сценарієм. Своєрідність життєвих ролей в системі інших психологічних ролей, в якій вони займають певне положення. Чотири типи психологічних ролей за ступінню включеності в життєдіяльність людини. Дві групи ролей: соціальні (ситуативні та групові) і особистісні (міжособистісні та життєві). трансформації життєвих ролей протягом онтогенезу. Як виконання ролей сполучено із задоволенням важливих особистісних потреб, з життєвими цілями, планами. Життєві ролі та деформації, труднощі функціонування та інші проблеми в процесі рольової соціалізації особистості, що відбуваються в онтогенезі людини. Життєві уміння, засоби, здатності як життєві характеристики-феномени та способи реалізації потенціалу, що закладений в життєвих ролях людини.

Тема 7. Психологічні закономірності прийняття стратегічних життєвих рішень.

Оцінювання успішності власного життєвого шляху. Підсумки та визначення правильності чи невірності прийнятих рішень, альтернативи. Причини та механізми здійснених життєвих виборів. Стратегічні життєві рішення як такі, що носять визначний, доленосний характер, пов'язані з особливою відповідальністю, мають провідне значення у життєвому просторі людини та впливають на формування життєвого шляху особистості. Стратегічне життєве рішення може бути актом особистісного вибору, а може детермінуватися зовнішніми обставинами (громадською думкою, соціальною ситуацією тощо). Спрямованість стратегічних життєвих рішень, визначення життєвої позиції особистості, професійного самовизначення та рішення щодо вибору шлюбного партнера. Теоретико-емпіричне дослідження особливостей прийняття студентами стратегічних життєвих рішень.

Тема 8. Типологія життєвих криз особистості та психологічна допомога в ситуаціях проходження психологічних криз.

«Життєва криза» як феномен внутрішнього світу людини, що виявляється в різних формах переживання непродуктивності свого життєвого шляху і є його поворотним пунктом, який виникає в ситуації неможливості реалізації життєвого замислу, що склався. Погляди щодо природи виникнення і перебігу життєвої кризи, чи виникнення як емоційної реакції людини на загрозову ситуацію перешкод у процесі досягнення життєво важливої мети. Класифікація життєвих криз: вікові (нормативні кризи) - криза одного, трьох років, підліткова криза, криза тридцяти років, криза “середини” життя тощо; за критерієм тривалості: мікрокризи - кілька хвилин; короточасні - близько чотирьох - шести тижнів; довготривалі - до одного року; за критерієм результативності: конструктивні, деструктивні; за діяльнісним критерієм: криза операціонального аспекту життєдіяльності: «не знаю як жити далі»; криза мотиваційно-цільового аспекту: «не знаю, для чого жити далі»; криза смислового аспекту: «не знаю, навіщо

взагалі жити далі»; за критерієм детермінованості: кризи, викликані інтрапсихічними чинниками; кризи, викликані ситуаційними чинниками; за критерієм складності: прості кризи, викликані однією подією; багатовимірні кризи, що торкаються майже всіх аспектів індивідуального життя людини. Криза як загроза для особистості, і як можливість для росту.

Типологія біографічних криз особистості. Типи життєвих криз. Кризи становлення особистості. Сучасні особливості надання кризової психологічної допомоги. Просвітницька і профілактична робота.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	Лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1 Методологічні засади дослідження феномену життєтворчості												
Тема 1. Проблема життєтворчості у сучасних психологічних дослідженнях.	2	2				—			—		—	—
Тема 2. Життєва програма як інтегральний елемент життєтворчості людини.	8	2	1			5						
Тема 3. Проблема собистісного самовизначення як основа життєтворчості.	9	2	1	1		5			—			
Тема 4. Життєтворчі компетенції особистості.	10	2	1	1		5					—	
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти психології життєтворчості												
Тема 5. Технологія розвитку життєтворчої активності особистості..	12	2				10			—			—
Тема 6. Життєві ролі та життєтворчість	15	2	2	1		10						
Тема 7. Психологічні закономірності прийняття стратегічних життєвих рішень	16	4	1	1		10						
Тема 8. Типологія життєвих криз особистості та психологічна допомога в ситуаціях проходження психологічних криз.	18	2	2			15						
Разом	90	18	8	4		60						

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Життєва програма як інтегральний елемент життєтворчості людини.	2
2.	Проблема собистісного самовизначення як основа життєтворчості.	1
3.	Технологія розвитку життєтворчої активності особистості	1
4.	Життєві ролі та життєтворчість	2
5.	Типологія життєвих криз особистості та психологічна допомога в ситуаціях проходження психологічних криз.	2
Разом		8

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Проблема собистісного самовизначення як основа життєтворчості	1
2.	Технологія розвитку життєтворчої активності особистості	1
3.	Життєві ролі та життєтворчість	1
5.	Типологія життєвих криз особистості та психологічна допомога в ситуаціях проходження психологічних криз.	1
Разом		4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	ЕССЕ	5
2.	Особистісні сюжети розвитку та психологічні ситуації	5
3.	Психологічна корекція розвитку життєтворчої активності особистості	5
4.	Біографічний метод	10
5	Графічний тест Коттла. Діагностика та інтерпретація	5
6	Життєві ролі та життєтворчість.	10
7	Підготовка корекційної або тренінгової програми	10
Разом		60

8. Індивідуальні завдання.

Біографічний метод

Сімейна хронологія

Складіть список дат, фактів і подій, що починається з народження ваших дідусів/бабусь і дотепер.

Ця хронологія повинна містити всі дати і події, що, на вашу думку, пояснюють, яким ви є сьогодні. ви можете не знати точно, як певні події впливають на вас сьогодні, але якщо ви смутно відчуваєте, що це щось, що впливало на ваше формування, тоді запишіть його.

Наприклад, сімейний переказ або міф можуть бути не менш важливі, ніж просто дати народження, смерті і шлюбів, роки хвороб, змін у кар'єрі, переходів в інші школи, удач, неуспіхів і т.д.

Розділіть хронологію на 3 секції: родина матері, родина батька і родина, в якій ви народилися.

Родина, в якій ви народилися, починається з дати і події, коли батьки зустрілися в перший раз.

Якщо ви не знаєте точно дату або факти, поставте знак питання поруч з ними.

Коли Ви закінчите завдання, напишіть, будь ласка, які почуття воно у Вас викликало

10. Засоби діагностики результатів навчання (засобами оцінювання та методами демонстрування результатів можуть бути:

- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах;

Перевірка глибини засвоєння знань, рівня сформованості навичок та умінь слухачів відбувається у формі поточного, проміжного та підсумкового видів контролю.

Поточний контроль здійснюється на кожному занятті в межах навчального модуля та має навчальний характер.

Проміжний контроль передбачає перевірку рівня засвоєння слухачами теоретичного і практичного матеріалу модулів і здійснення в межах семестру наприкінці планового вивчення навчальної дисципліни. Рівень практичних навичок оцінюється в процесі виконання слухачами завдань.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни.

11. Критерії оцінювання результатів навчання. Визначити за допомогою якісних критеріїв мінімальний пороговий рівень оцінки і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку. Зазначити використовувану числову (рейтингову) шкалу.

Якісні критерії оцінки рівня знань студентів

Критерії оцінювання	Оцінка		
	за національною шкалою	к-ть балів за 100-бальною шкалою	ECTS
	залік		
Студент має глибокі, міцні і систематичні знання програмного матеріалу, використовує їх у нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання.	Зарахован о	90-100	A

Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатнім рівнем узагальненості знань.			
Студент вільно володіє програмним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно використовує їх у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.		83-89	B
Студент володіє програмним матеріалом, може привести вербальне формулювання основних положень теорії, навести приклади їх застосування в практичній діяльності, але не завжди може самостійно довести їх. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим. Самостійно виправляє помилки у відповіді, серед яких є суттєві.		74-81	C
Студент відтворює значну частину програмного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних його положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	Зараховано	64-73	D
Студент відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язку між ними, може відтворити окремі термінологічні дефініції за словесним формулюванням і навпаки; допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може.		60-63	E
Відповідь студента елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про програмний матеріал.	Не зараховано	33-59	FX
Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, частин. У відповіді цілком відсутня самостійність.		1-32	F

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за	Оцінка за національною шкалою
---------------	-------------------------------

всі види навчальної діяльності	для заліку
90-100	зараховано
82-89	
74-81	
64-73	
60-63	
33-59	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль I				Змістовий модуль II				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
10	10	10	10	10	15	15	20	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

13. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення з дисципліни складається з:

- інтерактивного комплексу навчально – методичного забезпечення дисципліни,
- конспекту лекцій на паперовому та електронному носіях;
- практикуму з дисципліни та методичних вказівок до семінарських занять на паперовому і електронному носіях;
- тестових завдань з курсу та методичних рекомендацій до їх виконання на паперовому і електронному носіях;
- завдань і методичних вказівок для самостійної роботи студентів;
- індивідуальних навчально-дослідних завдань;
- переліку завдань (запитань) для проміжного та підсумкового контролю рівня знань;

14. Рекомендована література (основна, допоміжна)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

(основна)

1. Абульханова-Славская К. А. Стратегия жизни / Ксения Александровна Абульханова-Славская. – М. : Мысль, 1991. – 299 с.
2. Анохин П. К. Проблема принятия решения в психологии и физиологии / Проблемы принятия решения. – М.: Наука, 1976. – С.5-20.
3. Балл Г. О. Феномен вибору в контексті соціальної поведінки / Г. О. Балл // Соціальна психологія. – 2005. – № 1. – С. 3 – 13.
4. Байер О.О. Життєві кризи особистості : навчальний посібник / О. О. Байер. – Д. : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2010. – 244 с.

5. Богданова Н. Г. Культура життєтворчості особистості. Філософсько-світоглядний аналіз: наукове видання/Н.Г.Богданова — Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. — 302 с.
6. Бех І. Д. Від волі до особистості. — К.: Україна-Віта, 1995. — 202 с.
7. Васильєва О. С. Изучение основных характеристик жизненной стратегии человека / О. С. Васильева, Е. А. Демченко // Вопросы психологии. — 2001. — № 2. — С. — 74—85.
9. Джура О. Д. Теоретико-методологічні проблеми дослідження життєтворчості особистості / О. Д. Джура // Нова парадигма: [журнал наукових праць] / голов. ред. В. П. Бех. ; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; Творче об'єднання «Нова парадигма»/ — Вип. 83. — К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. — С. 4—10.
10. Дуткевич Т. Аналіз психологічних досліджень періодизації розвитку творчості особистості / Т. Дуткевич // Творчість як засіб особистісного росту та гармонізації людських стосунків: Матер. міжнар. наук.-практ. конф. 22—23 квітня 2005 р. — Київ—Житомир: Держ. фонд фундаментальних досліджень МОН Укр. — С.182—190.
11. Корнилова Т. В. Принятие интеллектуальных решений и креативность: принцип открытости динамических регулятивных систем // Современная психология мышления: смысл в познании. — Москва: Смысл, 2008. — С.28—30.
12. Кроник А.А. Каузометрия: Методы самопознания, психодиагностики и психотерапии в психологии жизненного пути./ Р.А.Ахмеров, А. А. Кроник - М.: Смысл, 2003. — 384с.
13. Леонтьев Д. А. Жизнетворчество как практика расширения жизненного мира / Д. А. Леонтьев // 1-я Всерос. Науч.-практ. конф. по экзистенциальной психологии: матер. сообщ. : под ред. Д. А.Леонтьева, Е. С. Мазур, А. И. Сосланда. — М.: Смысл, 2001. — С.100—109.
14. Леонтьев Д. А. Тест смысложизненных ориентаций (СЖО) / Л.А.Леонтьев. — М. : Смысл, 2000. — 18 с.
15. Моляко В. А. Творческая конструктология (пролегомены). — К. : «Освіта України», 2007. — 388 с.
16. Мистецтво життєтворчості особистості: Наук.-метод. посібник: У 2 ч. / Ред. рада: В.М.Доній, Г.М.Несен, Л.В.Сохань, І.Г.Єрмаков та ін. — К., 1997. — Ч.1: Теорія і технологія життєтворчості. - 392 с
17. Орбан-Лембрик Л. Е. Етнопсихологічні особливості соціально-психологічної компетентності особистості / Л. Е. Орбан-Лембрик // Зб. наук. праць: філософія, соціологія психологія. — Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2007. — Вип. 12. — Ч. II. — С. 3—14.
18. Панок В. Г., Рудь Г. В. Психологія життєвого шляху особистості : Монографія. — К. : Ніка-Центр, 2006. — 280 с.
19. Панок В.Г. Основи практичної психології: Підручник для студ. вищих навч. закладів / В.Г.Панок, Т.М.Титаренко, Н.В.Чепелева та ін. — 2 вид., К.: Либідь, 2001. — 536 с.
20. Роменець В.А. Психологія творчості: Навч. Посібник / В.А. Роменець — К.: Либідь, 2001. — 288 с.
21. Помиткіна Л. В. Психологія прийняття особистістю стратегічних життєвих рішень: монографія / Любов Віталіївна Помиткіна. — К.: Кафедра, 2013. — 381 с.
22. Сохань Л. В. Искусство жинетворчества. Предназначение. Жизнетворчество. Судьба: Социологические очерки, социаль-психологические эссе, интервью, глоссарий. — К. : Издательский Дом Дмитрия Бурого, 2010. — 576 с.
23. Страцинська І.А. Метрика життєвого шляху творчої особистості // Психологія і суспільство / Б.Й. Цуканов— 2001. - № 2. — С. 18-25. Монографія. — Одеса: ПНЦ АПН України — СВД Черкасов М. П., 2006. — 362
24. Титаренко Т. М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності / Т. М. Титаренко. — К. : Либідь, 2003. — 376 с.
25. Титаренко Т. М. Испытание кризисом. Одиссея преодоления / Т. М. Титаренко. — К. : Людопринт Україна, 2009. — 277 с.

26. Чернобровкін В. М. Психологія прийняття педагогічних рішень : монографія / Володимир Миколайович Чернобровкін : Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. – 448 с.
27. Життєві кризи особистості: науково-методичний посібник: у 2 частинах Ч. 1. Психологія життєвих криз особистості // Ред. рада: В. М. Доній, Г. Н. Гесен, Н. В. Сохань, І. Г. Єрмаков та ін. – К. : ІЗМН, 1998. – 360 с.
28. Ямницький В. М. Розвиток життєтворчої активності: теорія та експеримент

Додаткова:

1. Абрамова Г. С., Юдциц Ю.А. Психология в медицине. М., 1998.
2. Абрамова Г.С. Практическая психология. М., 1997.
3. Александров А.А. Современная психотерапия: Курс лекций. СПб., 1997.
4. Алешина Ю. Е. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование. М., 1993.
5. Бендлер Р., Гриндер Дж, Сатир В. Семейная терапия. СПб., 1993.
6. Бондаренко А.Ф. Личность: аномалии и их коррекция // Вопр. психологии. 1989. №4.
7. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика. Киев, 1997.
8. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості. Харків, 1996.
9. Буль П.И. Основы психотерапии. – Л.: Медицина, 1974. – С. 3-112.
10. Бурлачук Л.Ф. Введение в практическую психологию. Киев, 1997.
11. Бэрн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры. – М., 1988. – 400с.
12. Василюк Ф.Е. От психологической практики к психотехнической теории // Моск.психотерапевт.журн. 1992. №1.
13. Гарбузов В.И. Практическая психотерапия. Санкт-Петербург, 1994.
14. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2 т.Москва, 1992.
15. Горностай Г.П., Васьковская С.В. Теория и практика психологического консультирования: Проблемный подход. Киев, 1995.
16. Грановская Р.М. Элементы практической психологии. Ленинград, 1988.
17. Гринсон Р.Р. Техника и практика психоанализа. Воронеж, 1994.
18. Карвасарский Б.Д. Психотерапия. – М.: Медицина, 1985. – С. 7-163
19. Кащенко В.П. Педагогическая коррекция. Москва, 1992.
20. Коттлер Дж., Браун Р. Психотерапевтическое консультирование. – Санкт-Петербург. Питер, 1992. – 721с.
21. Леатц Г. Психодрама: теория и практика. Москва, 1994.
22. Маслоу А. Психология бытия. Москва, 1997.
23. Молодь України: стан, проблеми, шляхи розв'язання. Київ, 1993.
24. Осипова А.А. Введение в практическую психокоррекцию: групповые методы работы. – М., 2000.
25. Осипова А.А. Общая психокоррекция. – М., 1998.
26. Основы консультативной психологии: Анализ современных концепций. Київ, 1992.
27. Основы практичної психології / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін.: Підручник. К.: Либідь, 1999. – 536с.
28. Панок В. Г. Мониторинг социально-психологической ситуации в зоне Чернобыльской катастрофы. Киев, 1997.
29. Панок В.Г, Рудь Г.В. Психологія життєвого шляху особистості: Монографія. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 280с.
30. Панок В.Г. Концептуальні питання підготовки (перепідготовки) і підвищення кваліфікації психологів-практиків // Практична психологія у системі освіти. Київ, 1995.
31. Панок В.Г. Українська практична психологія: визначення, структура та завдання // Практична психологія та соціальна робота. 1997. № 10; 1998.№1.
32. Практична психологія системи освіти. Київ, 1995

33. Работа з клієнтами соціальних служб / Упор. З.Г. Зайцева. Київ, 1994.
34. Роджерс К. Взгляд на психотерапию: Становление человека. Москва, 1994.
35. Сандлер Д., Дзе К. Пациент и психоаналитик. Москва, 1992.
36. Сидоренко Е. В., Захаров В.П. Методы практической психологии общения. Л., 1990.
37. Сидоренко Е.С. Экспериментальная групповая психология. Санкт-Петербург. 1993.
38. Словарь практического психолога. Минск, 1997.
39. Ткаченко О.М. Принципи і категорії психології. Київ, 1979.
40. Урсано Р., Зонненберг С., Лазар С. Психодинамическая психотерапия. Москва, 1992.
41. Фромм Э. Душа человека. Москва, 1992.
42. Харин С.С. Искусство психотренинга. Заверши свой гештальт. Минск. 1998.
43. Хрестоматия по телесно-ориентированной психотерапии и психотехнике. М., 1992.
44. Юнг К.Г. Аналитическая психология. Санкт-Петербург, 1994.

15. Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Максюта М. Є. Онтологія самобуттійності життя людини / М. Є. Максюта [Електронний ресурс] // Мультиверсум. Філософський альманах. — К. : Центр духовної культури. — 2008. — № 70. — Режим доступу: http://www.filosof.com.ua/Jornel/M_70/Maxuta.pdf. <http://test.msk.ru/>
2. <http://www.supertest.ru/>
3. <http://psy.ft.inc.ru/index.shtml> <http://elnara-psy.narod.ru/>
4. <http://www.dfs.kiev.ua/>
5. <http://testonline.h1.ru/>
6. <http://www.tv-agent.net/test/>
7. <http://pizza.ee/psy/testq/index.shtml>